

Божественна Літургія

св. Йоана Золотоустого та св. Василія Великого

- ❖ Історія
- ❖ Розвиток
- ❖ Пояснення

ЧАСТИНА I

Історичне Введення
до Служби Божої

Розділ I: Загальні поняття про Службу Божу

- ❖ Назва Служби Божої
- ❖ Хто її установив
- ❖ Сутність Служби Божої
- ❖ Який її характер
- ❖ Завдання Служби Божої
- ❖ Служба Божа як Тайна Нового Завіту
- ❖ Вартість і значення Служби Божої

Назва Служби Божої - Літургія

«Лейтургія» – з гр. оз. діло одиниці для добра народу: службу вояків, урядовців, працю на полі чи при дорогах, сплату податку чи десятини, службу невільників та іншу працю на користь держави, оборону держави та релігійні вияви культу тобто жертвоприношення.

Літургія

- ❖ *Старий Завіт* – служба священників у храмі.
- ❖ *Новий Завіт* – Євхаристійна жертва.
- ❖ *Літургія* – служба людей перед Богом чи Бога для людей?

Сучасна назва

На сьогодні вживається
Божественна Літургія або
Служба Божа.

Інші назви: Господня вече-
ря, ламання хліба, Пресвя-
та Євхаристія, тощо –
вийшли з вжитку.

Літургія чи Служба Божа

- ❖ *Літургія* – це всі публічні богослужіння Святої Церкви: церковне правило та чини св. Тайн.

- ❖ *Божественна Літургія або Служба Божа* – Євхаристійне жертвоприношення.

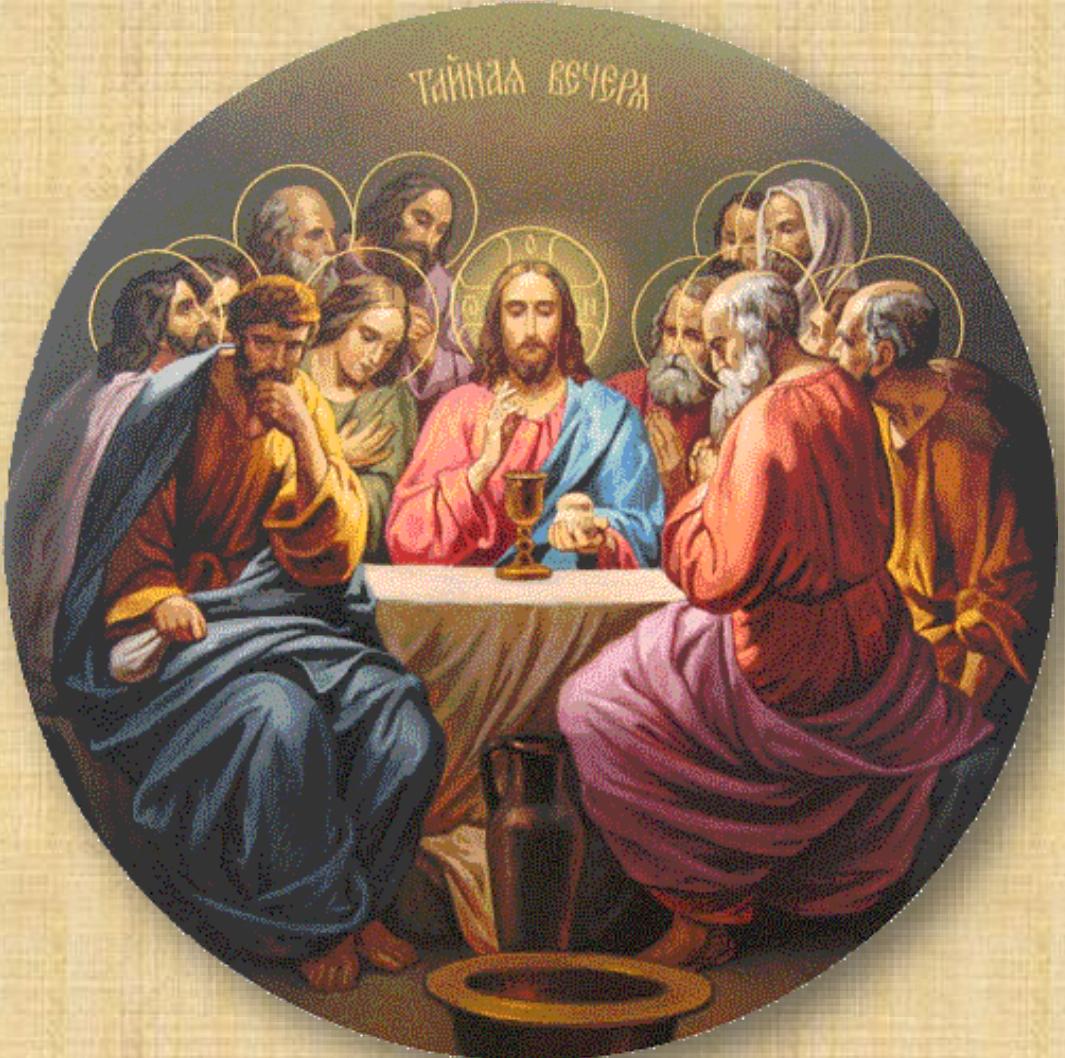

Висновки:

- ❖ Літургія в житті людини.
- ❖ Служба Божа в нашему житті.
- ❖ Цілісність служіння, тобто Літургії.

Установа Служби Божої

- ❖ **Божа установа – не люди, не св. Церква, не апостоли, а сам Господь Ісус Христос.**

- ❖ **Це остання Христова Воля, Його заповіт.**

Тайна Вечеря

- ❖ Прийміть і їжте:
це є моє Тіло.
- ❖ Пийте з неї всі, бо це
Кров моя нового завіту.
- ❖ Це робіть на мій спомин.

Мотиви установи Служби Божої

- ❖ Увіковічнити себе на землі.
- ❖ Залишити пам'ятку відкуплення.
- ❖ Засвідчити Свою правдиву Любов до людей.

Остання
Воля

Божа
установа

Які Висновки?

Увіковічнена
пам'ятка
Божої
Любові
до людей

Сутність Служби Божої

- ❖ Правдива жертва
Нового Заповіту.

- ❖ Жертвовними дарами
є Тіло і Кров Господа
нашого Ісуса Христа.

Історичний контекст

- ❖ Жертвоприношення – загальне явище усіх народів.
- ❖ Воно випливає з самої людської природи.
- ❖ Практична віра в божество.

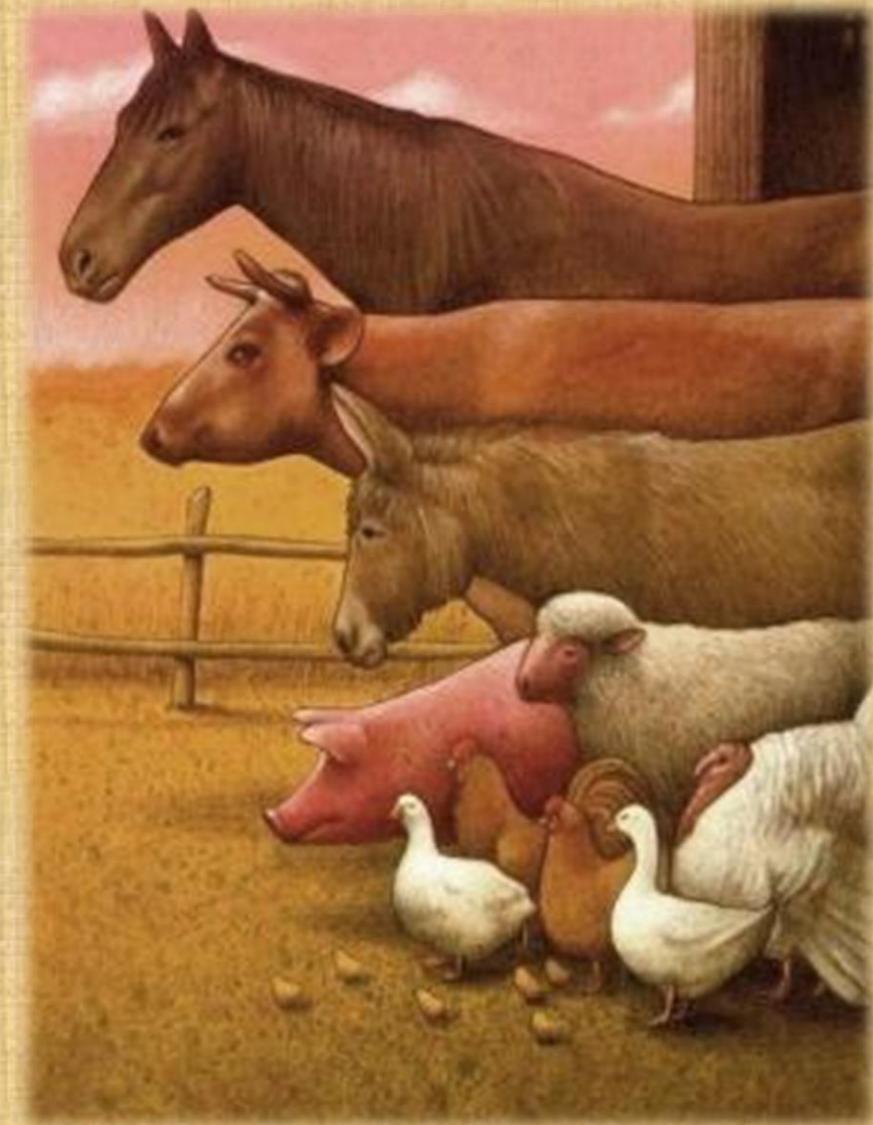
Основні елементи жертви

- ❖ Видимий дар тобто принос.
- ❖ Акт жертвування – обряд.
- ❖ Мета – віддання Богові найвищої честі. Культ.

ЖЕРТВОПРИНОШЕННЯ Старого Заповіту

- ❖ Принос відбувався згідно приписів.
- ❖ Приносився у Єрусалимському храмі.
- ❖ Тільки через урядового священика.
- ❖ Приготування до новозавітної жертви.

ЖЕРТВОПРИНОШЕННЯ Нового Заповіту

- ❖ Принос – Тіло і Кров під видом хліба і вина.
- ❖ Приносить священик, котрий заступає особу Ісуса Христа.
- ❖ Найвищий акт бого-почитання.

Участь у жертві

- ❖ **Присутність** на Службі Божій.
(всі неділі та великі свята)
- ❖ **Готовність** прийняти участь в жертві. *(бути в стані Божої благодаті)*
- ❖ **Усвідомлення**, що немає більшої жертви, як євхаристійна, бо це найвищий акт богопочитання.

Який характер Служби Божої?

- ❖ Найважливіша правда католицької віри про Службу Божу, що вона за своєю сутністю є однією і тою ж жертвою, що жертва Ісуса Христа на дереві хреста.

КРОВАВА ЖЕРТВА Ісуса Христа

- ❖ Відбулася один раз на Голгофі.

БЕЗКРОВНА ЖЕРТВА Ісуса Христа

- ❖ Відбувається щоразу, під час Служби Божої.

КРОВАВА Жертва

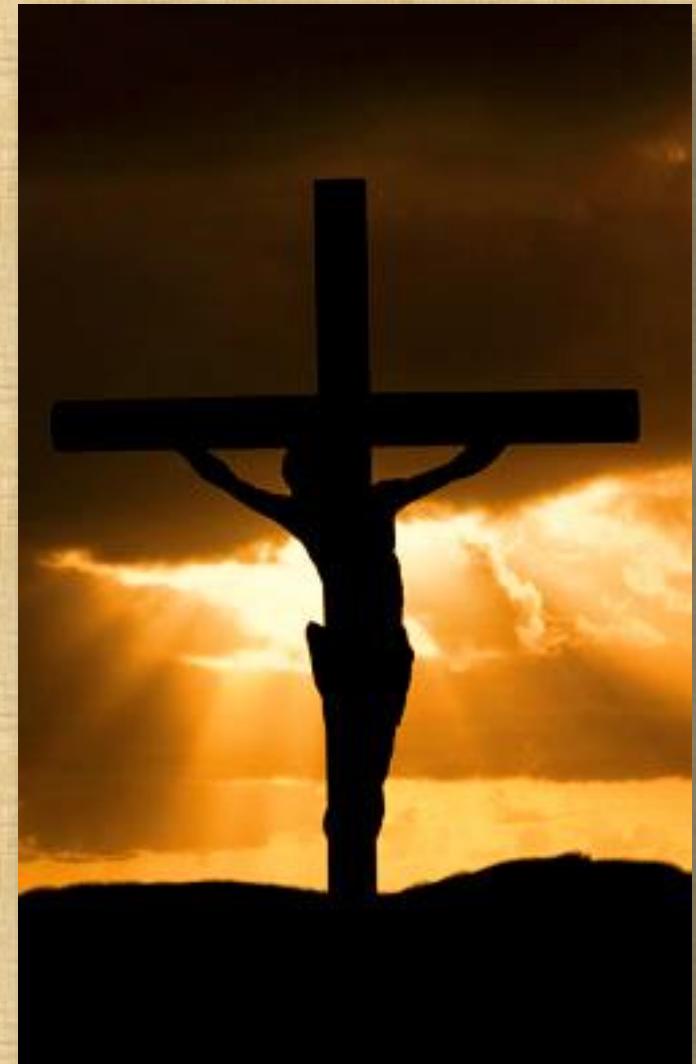

БЕЗКРОВНА Жертва

- ❖ Страшні муки і смерть Ісуса Христа.
- ❖ Здійснив у власній особі.
- ❖ Одноразово.
- ❖ Видимо.
- ❖ Приніс себе самого.
- ❖ Ані мук, ані смерті.
- ❖ За посередництвом священика.
- ❖ Безліч разів.
- ❖ Таїнственно.
- ❖ Під видом хліба і вина.

Чому ці обицї жертви totожні?

- ❖ Той самий жертвослужитель - Христос.
- ❖ Та сама жертовна ціль – відкуплення і спасіння людей та відання Богу найвищої честі.
- ❖ Та сама жертва тобто принос – Тіло і Кров Господа Ісуса Христа.

Висновки:

- ❖ Служба Божа за своїм характером є безкровним **повторюванням, відновлюванням і продовжуванням** Христової жертви.
- ❖ Одинока різниця між обома жертвами – спосіб.

ЗАВДАННЯ Служби Божої

- ❖ Славословлення.
- ❖ Подяка.
- ❖ Примирення.
- ❖ Прохання.

Славословлення

- ❖ Як ціллю людини на землі, так і завданням жертви є хвала і прославлення Бога.
- ❖ Це перше і основне завдання – віддати Богові найвищу честь та поклін. Інші завдання логічно випливають з нього.
- ❖ Чому? Тому що славословлення єдине є безкорисливе.

Подяка

- ❖ Друге завдання жертви – подякувати Богу за одержані добродійства.
- ❖ Керується особистими мотивами.
- ❖ Чому? Це природня потреба людини.

Примирення

Гріхи вважались причиною нещастя. (зливи, посухи, війни, недуги) Тому людина приносила жертву, щоб на ново примирилась з Богом.

Третє завдання жертви – перепросити за гріхи, надолужити за зневаги.

Прохання

Розуміння, що все в Божих руках і людина нічого не може вдіяти без Його допомоги і благословення.

Останнє завдання жертви – випросити в Бога необхідної благодаті.

Чому лише
Служба Божа
досконало виконує
Всі ці чотири
завдання?

- ❖ Досконалість славословлення – не ми самі прославляємо Бога, а через Його Сина Ісуса Христа.
- ❖ Ніяке людське прославлення чи прославлення Святих не можуть навіть рівнятися зі славою і честю, яку Бог дістає через одну Службу Божу.

- ❖ Досконалість подяки – з нами разом дякує Христос.

- ❖ Ми не в силі достойно подякувати Богові, тому в Службі через жертву Нового Завіту жертвуюємо всі Христові заслуги, щоб сплатити борг вдячності за спасіння.

Жодна зі старозавітніх жертв не могла усунути прірву, яка відділяла грішне людство від Бога.

Служба Божа є «жертвою миру», тобто примирення, яка започаткувала Новий Заповіт ласки, спасіння і Божої благодаті.

Досконалість примирення - жертва Тіла і Крові Христової це наймиліша жертва Богу за наші гріхи.

- ❖ Христос Своїми безмежними заслугами прикриває нашу слабкість і надає нашій молитві безконечної вартості.
- ❖ Досконалість прохання – ми не самі в молитві підносимо руки до Бога, а з нами молиться Його Єдинородний Син.

Як виглядає наша практика?

ЛЮДСЬКА ПОСЛІДОВНІСТЬ

- ❖ В першу чергу – просимо.
- ❖ Далі усвідомлюємо, що гріх заважає нам, отримати бажане і **перепрошуюємо**.
- ❖ Аж коли щось отримали, починаємо розуміти, що треба **подякувати**.
- ❖ До славословлення тобто безкорисливого **прославлення** Бога вдаємось дуже рідко.

Отже порівняймо:

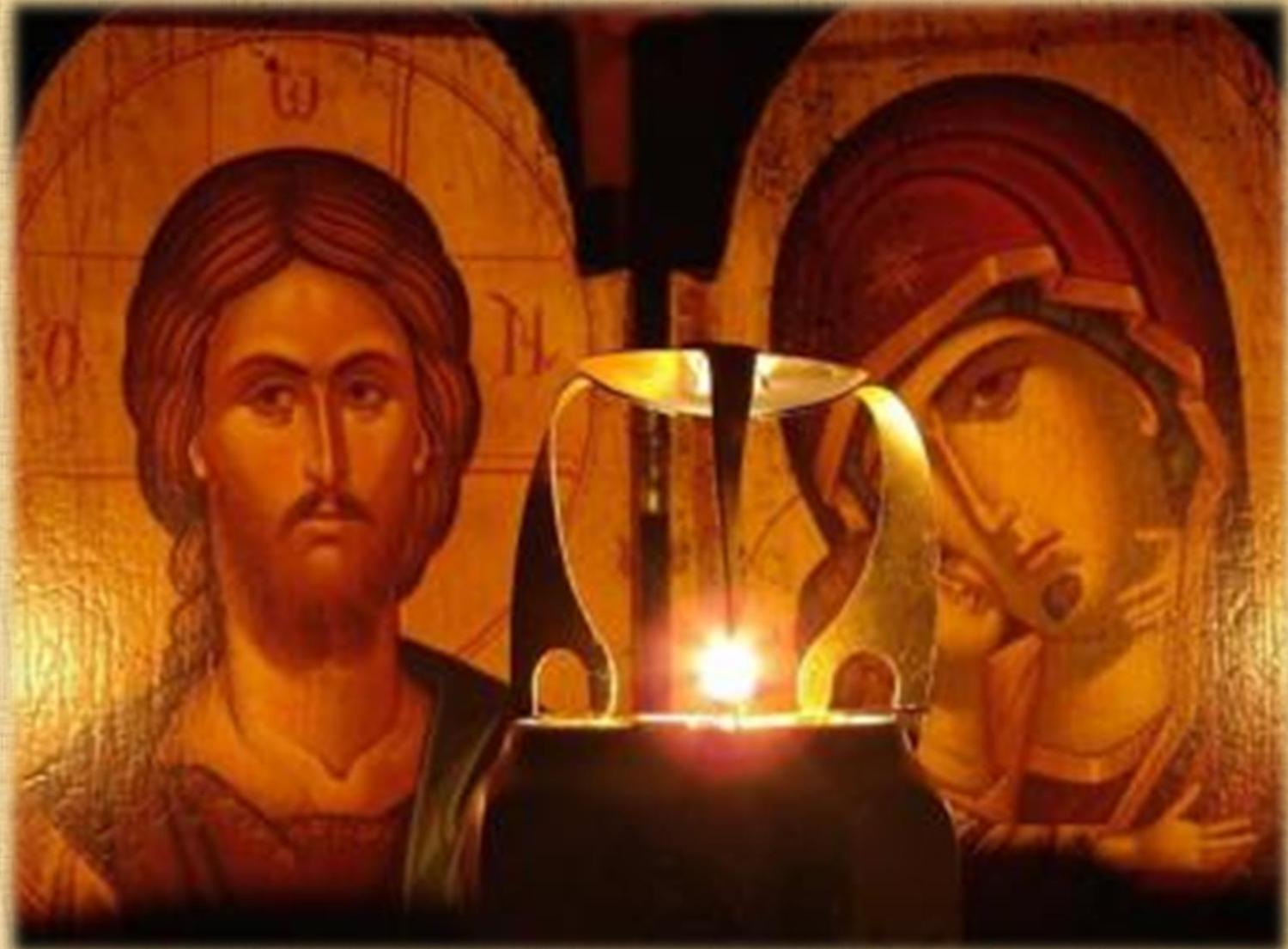
- ❖ Просимо
- ❖ Перепрошуюємо
- ❖ Дякуємо
- ❖ Прославляємо

- ❖ Прослава
- ❖ Подяка
- ❖ Перепрошення
- ❖ Прохання

Причиною таких розбіжностей є хибні мотиви.

Що
допомагає
впорядко-
вувати
тоти? Ви

Розуміння
Служби
Божої
як
Тайни
Нового
Заповіту

Кожна Тайна є Видимим знаком невидимої Божої Благодаті.

❖ Хрещення – вода – Боже дитинство.

❖ Сповідь – розгрішення – повернення втраченої через гріхи Божої благодаті.

❖ Подружжя (чоловік та жінка) і Священство (чоловік) – дає право виконувати станові обов'язки.

❖ Миропомазання та Єлеопомазання – миро та єлей – скріплюють у нас Божу благодать.

Тайна Євхаристії

- ❖ Євхаристія – хліб і вино – дає не одну з ласк, а Самого **Дателя благодаті**.
- ❖ Установлюючи Пресвяту Євхаристію Христос хотів лишити в ній не лише жертву, а й неви-черпне джерело Божої ласки.

Пресвяте Тіло і Найдорожча Кров Христова є не лише жертвними елементами, а й **духовним кормом християн**.

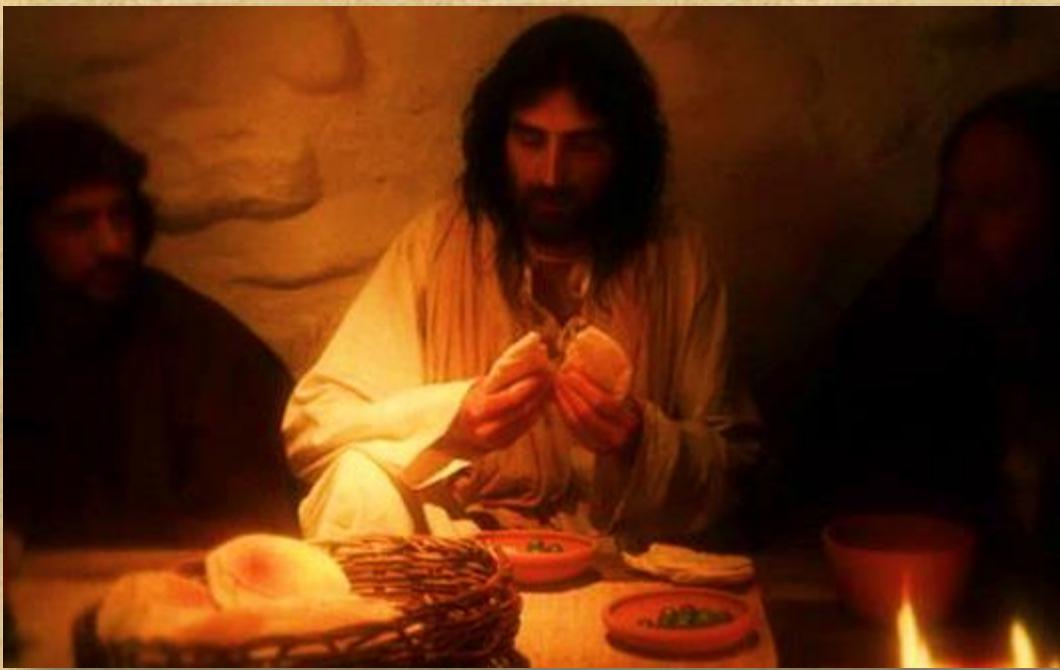

Тому **Тайна Євхаристії** має окреме становище, яке перевищує всі інші Тайни.

Історичний контекст

- ❖ Здавна людство мріяло про злуку з божеством і з цієї туги за божеством випливало жертва.
- ❖ Жертва була таємним мостом у невидиме царство божества. Спільність з божеством виявляло споживання жертви, яку було принесено.

Служба Божа

Жертва Служби Божої є великомудшною відповіддю Ісуса Христа на тугу людського серця за злukoю з Богом.

- ❖ Святе Причастя – це новий прихід Бога на світ. Христос через св. Причастя наново народжується в людських серцях.
- ❖ Воно вводить нас в таку тісну й інтимну злуку з Богом, що іншої годі собі тут на землі уявити.

НезБагненне Таїнство

- ❖ Наш розум не може збагнути цього глибокого Божого таїнства і стоїть перед ним німий і безпорадний.
- ❖ Тайна Євхаристії якраз стала «каменем спотикання» для багатьох сучаників Христа.

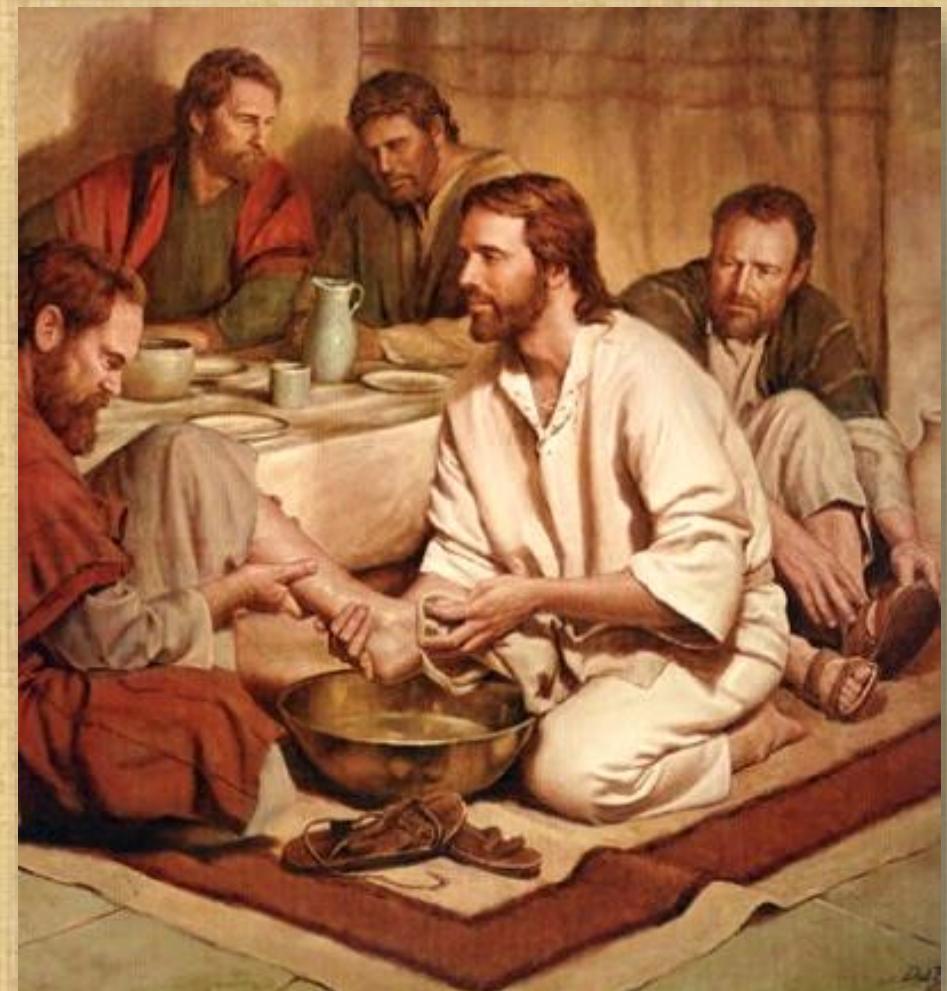
Святе Причастя - Таїнство Інового Заповіту

Христос не відкликав свого рішення, а віддав апостолам на Тайні Вечері у поживу своє Тіло та Кров і заповів, щоб на Його спомин повторювати і відновлювати Божий бенкет Його Тіла і Крови тут на землі.

Дари та Плоди Святого Причастя

- ❖ У св. Причасті Христос приходить у людське серце зі своєю науковою, просвічує його.
- ❖ Творить ті самі чуда, що їх творив колись на землі.
- ❖ Уздоровлює людські недуги та немочі.

- ❖ Відкриває духовні очі і уздоровлює гріховні проокази.
- ❖ Скріплює розслаблені сили і воскрешає до нового життя посилаючи Святого Духа з усіма ласками і поміччю.
- ❖ У св. Причасті наново переживаємо і досвідчуємо всіх ласк нашого відкуплення.

Вартісність Служби Божої

- ❖ Служба Божа перевищує і відсуває в тінь усі жертви людства.
- ❖ Як поганські так і жидівські.

Історичний контекст

- ❖ Хоч юдівські жертви на відміну від поганських були кращими бо приносились правдивому Богові, але й вони не могли примирити грішного людства з Богом, не мали сили зв'язати перервану через гріх злуку з божеством.
- ❖ В Божих планах юдівська пасхальна жертва була лише приготуванням, блідою, слабкою предтечею, прообразом безкровної жертви.

- ❖ Христос прийшов на світ сповняючи волю Божу і вмер на хресті, як жертва за гріхи світу. Установив «непорочну жертву» про яку пророкував Малахія:
- ❖ «Бо від сходу сонця аж до його заходу між народами велике моє ім'я, і на кожному місці моєму імені приноситься кадило й чиста жертва; бо моє ім'я між народами велике, – говорить Господь сил». (Мал. 1,11)

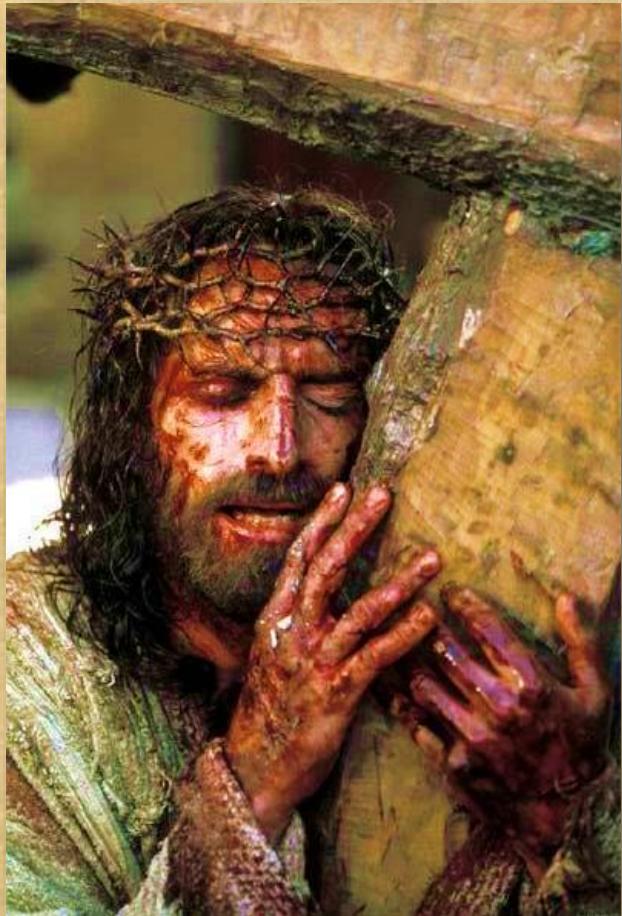

«Неможливо, щоб кров телят і козлів відпускала гріхи». (Євр. 10,4)

«Тому входячи у світ, (Христос) говорив: Ти не хотів ні жертви ні приносу, але приготував єси тіло мені. Ти не вподобав собі ні все-палень ні жертви за гріхи. Тоді я сказав: Ось іду, бо у сувої книги написано про мене, щоб учинити твою волю, Боже». (Євр. 10,5-7; пор. Пс.40,7-9)

- ❖ На зміну безсилих, недосконалих і тимчасових жертв прийшла кривава жертва Богочоловіка на хресті і її безкровне продовження в Службі Божій.
- ❖ Вона в найдосконаліший спосіб примирює нас із Богом, відпускає наші гріхи, віддає Богові належне богоочитання.

❖ В Службі Божій досвідчуємо всіх ласк нашого відкуплення.

❖ В Службі Божій продовжується, відновлюється, повторюється і уприсутнюється Христова жертва на хресті.

❖ У св. Причасті в таїнствений спосіб приходить до нас сам Бог, щоб зробити нас учасниками своєї природи, свого Божества.

Христос залишив нам:

- ❖ Пам'ятник своєї смерті.
- ❖ Пам'ятник «триваліший від криці».
- ❖ Пам'ятник одинокий у своєму роді.

- ❖ Пам'ятник незабутній, невмирущий і незнищимий.
- ❖ Пам'ятник смиренної жертви на хресті за спасіння світу.

Значення Служби Божої

- ❖ Не маємо більшого скарбу понад Службу Божу.
- ❖ Служба Божа – це найкращий Христовий дарунок.

Жива пам'ятка нашого відкуплення.

❖ Увіковічнення безконечної Божої любові до нас.

Висновки:

❖ Найдорожчий скарб слід цінувати, шанувати, ним дорожити.

❖ Для кращого цінення і шанування слід пізнавати Службу Божу, її природу, молитви, обряди і символіку.

Служба Божа не може бути

- ❖ Недільною формальністю, бездушним і нудним обрядом.
- ❖ Закопаним, притрущеним пилом, незнаним скарбом, великим, але не використаним капіталом.

Служба Божа такає бути

- ❖ Душею і осередком християнського життя.
- ❖ Нашою духовною власністю, яку слід пізнавати, розуміти, шанувати і цінити.

Презентація підготовлена
на основі книги «Божественна Літургія»
о. Мелетія Соловія, ЧСВВ

Дякуємо за увагу!

о. Августин Запоточний, ЧСВВ
п. Ірина Бурко
2017 р. Б